

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут природокористування та
гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

Робоча програма
ОК 25. Семіотика і герменевтика

ЗАТВЕРДЖУЮ

Шаkun Н.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Ковальова І.О., канд. філол.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук

Протокол від «01» вересня 2025р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Шаkun Н.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	3 рік, 6 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Ковальова Ірина Олександрівна, к.філол.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/kovalova-i-komanda/
Контакти викладача	airinen@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Семіотика і герменевтика – одні з провідних напрямів сучасної філософії, які виникли на рубежі XIX-XX ст. як реакція на кризу європейської людності і намагання теоретично обґрунтувати шляхи виходу з кризи. Нині семіотика та герменевтика набули високого авторитету в науковому співтоваристві, вони організаційно інституалізовані та успішно розвиваються.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з етапами становлення, засадами, сучасним значенням філософської герменевтики та її причетності до розвитку філософської теорії гуманітарного знання і комунікації.

3. Мета та завдання курсу.

Мета курсу: висвітлення становлення, розвитку та змістовно-функціональних особливостей семіотики та герменевтики, їхнього статусу в системі сучасного філософського знання, поглиблене вивчення семіотично-герменевтичного надбання; навчити студентів розглядати факти культури як знакові феномени, розпізнавати тексти культури та літератури як генератори нових повідомлень і значень.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів із семіотичним термінологічним апаратом;
- зорієнтувати слухачів у полі основних ідей представників сучасних шкіл семіотики;
- сформувані у студентів уявлення про культуру як знакову систему й забезпечити засади для адекватного відчитування культурних та літературних феноменів;
- виробити навички семіотичного аналізу текстів;
- специфіку та основні етапи розвитку герменевтики як науки про розуміння та інтерпретацію текстів;
- інтерпретаційних моделей філософської герменевтики та особливостей їхнього впливу на методологічні моделі літературної герменевтики;
- основні методи і прийоми інтерпретації художнього твору

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити загальні (ЗК) та спеціальні (фахові) (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання

СК13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

4. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання:

ПРН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.

ПРН10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

ПРН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано

У підсумку здобувач повинен **знати:**

- основні етапи розвитку методологічних учень XX століття;
- основні терміни, поняття та принципи найпоширеніших літературознавчих методологій XX століття;
- основні поняття і проблеми семіотики;
- основні етапи розвитку семіотики як науки;

- роль мови у формуванні знакових систем;
- механізми смислопородження в тексті;
- основні моделі комунікації та особливості комунікативного акту;
- суть «саморуйнування» структури і пов'язані з цим проблеми інтерпретації літературного тексту і тексту культури;
- специфіку та основні етапи розвитку герменевтики як науки про розуміння та інтерпретацію літературних текстів;
- інтерпретаційні моделі філософської герменевтики та особливості їхнього впливу на методологічні моделі літературної герменевтики;
- термінологічний апарат літературної герменевтики;
- основні методи і прийоми літературознавчої інтерпретації художнього твору.

ЗВО повинен **вміти**:

- аналізувати літературу з соціокультурної та загальногуманітарної проблематики, застосовувати термінологічний апарат літературної герменевтики для аналізу та інтерпретації художнього тексту;
- володіти термінологічним апаратом сучасної семіотики;
- розпізнавати та використовувати семіотичні принципи дослідження текстів;
- аналізувати різноманітні явища культури (буденні та мистецькі);
- порівнювати особливості кодування в різних знакових системах.
- застосовувати основні принципи герменевтичного методу дослідження при аналізі художніх текстів;
- самостійно, творчо та критично мислити при читанні художніх текстів;
- поєднувати при аналізі тексту феноменологічний, екзистенційний і герменевтичний методи дослідження;
- брати участь у дискусії, коректно відстоювати власну думку.

5. Пререквізити. Передумовами для вивчення дисципліни «Семіотика і герменевтика» стали дисципліни «Фахова українська мова та основи ділової комунікації», «Онтологія, гносеологія і філософія свідомості».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60
Всього кредитів	3 (90)

Форми проведення занять: *лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.*

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії як моделювання філософських проблем

Тема 1. Семіотика. Герменевтика: предмет, мета, завдання. Історія і теорія семіотики. Формування герменевтики від Античності до Нового часу

Зародження та розвиток семіотики: від античності до Нового часу. Вивчення знаків у Стародавньому світі. Семіотичні пошуки св. Августина. Початки систематизації семіотичних знань у працях Дж.Локка. Аналізувати літературу з філософської та соціокультурної проблематики при вивченні понять «розуміння», «витлумачення», «пояснення», «інтерпретація», добирати необхідну інформацію з різних джерел. Проблема герменевтичного

кола. Співвідношення герменевтики й інших сфер пізнання - філософії, філології, історії, логіки, риторики, семіотики. Текст як об'єкт герменевтичного аналізу. Значення і смисл.

Тема 2. Семіотика культури: люди і знаки

Семіотика як наука про знакові системи. Знаки – знакові відношення – «дія» знаків (семіоз). Міждисциплінарний характер семіотики. Механізми творення текстів культури. Культура і «анти-культура». Пам'ять культури. Аналізувати літературу з філософської та соціокультурної проблематики при вивченні явища культурного поліглоїтизму. Невербальна семіотика. Знаки у візуальних та аудіальних мистецтвах. Мова тіла, одягу, запаху тощо. Мова як знакова система. Вербальна і невербальна мова.

Тема 3. Мова та її значення для семіосфери. Універсальна герменевтика Ф.Шлейєрмахера та герменевтика як методологія В. Дільтея

Мова як знакова система. Опозиція мова/мовлення в концепції Ф. де Соссюра та її застосування у сфері культури та літератури. Поняття семіосфери. Методологічна свідомість Нового часу та її вплив на герменевтику. Пошук загальних правил та методів інтерпретації. Особливості романтичного світогляду та їх вплив на універсальну герменевтику Ф. Шлейєрмахера. Дивінаційний та порівняльний методи розуміння. Принцип герменевтичного кола: розуміння цілого з частин, частин з цілого. Принцип “розуміти краще за автора” та його місце в герменевтиці Ф. Шлейєрмахера. Методологічна спрямованість філософії В. Дильтея. Завдання критики історичного розуму. Співпадіння суб'єкта та предмету історичних досліджень. Психологічний та герменевтичний періоди в творчості В. Дильтея. Життя як початок філософії Дильтея. Об'єктивації життя. Теза “життя може зрозуміти тільки життя”.

Тема 4 та 5. Герменевтична онтологія М. Хайдеггера та філософська герменевтика Г.- Г. Гадамера

“Питання про буття” як провідний мотив творчості М. Хайдеггера. Два періоди в творчості Хайдеггера. Характеристика праці “Буття і час”. Герменевтика як методична база “фундаментальної онтології”. Поняття екзистенціалу. Головні екзистенціали Dasein. Онтологічний статус розуміння. Герменевтичне коло між буттям та тутбуттям як модель розуміння. Передструктура розуміння. Проективний характер смислоконституювання. Філософія мови М. Хайдеггера. Герменевтика як “несення звістки” і “звістка”. Герменевтична функція мови. Герменевтика як “універсальний аспект філософії” (Г.- Г. Гадамер). Філософська герменевтика як універсальне філософське підґрунтя пізнання. Співвідношення істини і методу в пізнанні. Поняття істини в герменевтиці Гадамера. Досвід мистецтва, історії, мови як можливості неметодичного освоєння дійсності. Критика понять естетичної, історичної та мовної свідомості. Поняття дієво-історичної свідомості. Передсуди як передумова розуміння. Діалогічна природа розуміння. Аналіз структури герменевтичного досвіду. Злиття горизонтів як умова розуміння. Мова як горизонт герменевтичної онтології. Мова філософії та поезії, її відмінність від мови науки. Мовна детермінація дієво-історичної свідомості. Мовна природа розуміння. Гра як модель розуміння.

Змістовий модуль 2. Герменевтика як філософія і методологія

Тема 6. Герменевтичні концепції П. Рікера та Р. Рорті

Феноменологічна герменевтика П. Рікера як поєднання герменевтичної та структуралістської методології. Поєднання онтологічного і методологічного виміру герменевтики. Критика декартової концепції суб'єкта та можливостей самопізнання. Герменевтичне витлумачення як спосіб самоідентифікації. Критика Р. Рорті репрезентативної моделі пізнання. Герменевтика та повчання. Систематична філософія та повчальна філософія. Іронія як форма ставлення до дійсності. Поняття “герменевтики фізики”. Антропний принцип. Планківська космофізика як герменевтика Всесвіту.

Тема 7. Герменевтика як філософія і методологія

Основні поняття герменевтики: «текст», «розуміння», «інтерпретація». Герменевтика як методологія гуманітарних наук. Взаємозв'язок філософії та герменевтики. Практичний розвиток філософської герменевтики: школа рецептивної естетики.

Тема 8. Герменевтика в контексті сучасних теорій культури

Постмодернізм в культурі. Проблема текстуальності. Деконструктивізм Ж. Дерріда та теорія тексту Р. Барта. Концепція наративів Ж.-Ф. Лютара та теорія симулікрів Ж. Бодрійяра. М. Фуко концепції: «археології знання» та знання-влади.

Теми лекційних занять

Тема за навчальною програмою дисципліни	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії як моделювання філософських проблем</i>	10
Тема 1. Семіотика. Герменевтика: предмет, мета, завдання. Історія і теорія семіотики. Формування герменевтики від Античності до Нового часу.	2
Тема 2. Семіотика культури: люди і знаки	2
Тема 3. Мова та її значення для семіосфери. Універсальна герменевтика Ф.Шлейєрмахера та герменевтика як методологія В. Дільтея.	2
Тема 4 та 5. Герменевтична онтологія М. Гайдегера та філософська герменевтика Г.- Г. Гадамера	4
<i>Змістовий модуль 2. Герменевтика як філософія і методологія</i>	6
Тема 6. Герменевтичні концепції П. Рікера та Р. Рорті	2
Тема 7. Герменевтика як філософія і методологія	2
Тема 8. Герменевтика в контексті сучасних теорій культури	2
Разом	16

Теми практичних занять

Тема за навчальною програмою дисципліни	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії як моделювання філософських проблем</i>	10
Тема 1. Семіотика. Герменевтика: предмет, мета, завдання. Історія і теорія семіотики. Формування герменевтики від Античності до Нового часу.	2
Тема 2. Семіотика культури: люди і знаки	2
Тема 3. Мова та її значення для семіосфери. Універсальна герменевтика Ф.Шлейєрмахера та герменевтика як методологія В. Дільтея.	2
Тема 4 та 5. Герменевтична онтологія М. Гайдегера та філософська герменевтика Г.- Г. Гадамера	4
<i>Змістовий модуль 2. Герменевтика як філософія і методологія</i>	4
Тема 6. Герменевтичні концепції П. Рікера та Р. Рорті	2
Тема 7. Герменевтика як філософія і методологія	2
Разом	14

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семіотичний поворот у філософії та його лінгвістична складова.	3
2	Речі-знаки-об'єкти. Сенси і смисли. Подолання картезіанства. Семіоз як предмет семіотики.	3
3	Семіотика і семіологія. Моделі знаків у Пірса і Сосюра. Типи знаків і поняття семіотичної компетенції. Вербальна мова як знакова система.	3
4	Знак і суспільство. Знакові системи й елементи соціальної і культурної семіотики	3

5	Поняття семіозу та його рівні. Еволюція, семіоз і етика (Ділі Дж.)	3
6	Семіотичні основи комунікації. Людина як семіотична тварина. Поняття природи до і після 17 століття.	3
7	Залежність розуміння від перцептивного семіозу. Емпатія і дискурсивно-етичні практики.	3
8	Розуміння як центральна категорія та основна проблема герменевтики.	3
9	Герменевтична саморефлексія: розуміння розуміння як охоплення цілісності життя.	3
10	Герменевтичне коло: циклічність, суперечливість та нескінченність процесу розуміння. Взаємообумовленість інтерпретації та розуміння: щоб зрозуміти, необхідно пояснити, і навпаки.	3
Разом за змістовим модулем 1		30
11	Проблема інтерпретації в герменевтиці. Інтерпретація як загальнонауковий метод та базова операція соціогуманітарного пізнання. Інтерпретація та розуміння.	3
12	Проблема історичної дистанції у розумінні та меж інтерпретації. Рікер щодо конфлікту інтерпретацій.	3
13	Проблема мови у герменевтиці. Мова як «будинок буття» та буття, яке може бути зрозуміле (Хайдеггер). Лінгвістичний поворот у гуманітаристиці	3
14	Художня інтерпретація позахудожніх явищ	3
15	Спільне семантичне поле науки, філософії та мистецтва	3
16	Інтерпретація культурних універсалій	3
17	Герменевтика перекладу	4
18	Міжвидовий переклад	4
19	Герменевтика та інтертекстуальність	4
Разом за змістовим модулем 2		30
Усього		60

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Поточний контроль – до 85 балів, підсумковий контроль – до 15 балів, які сумуються в загальну оцінку за курс. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно із затвердженим розкладом. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 5 балів, 3 теоретичне питання – до 5 балів).
--	--

	У 5 б. оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання. У 4 б. оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 3 б. – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 2 б. ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1 б. ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи.
Семінарські (практичні) заняття	Завдання семінарських занять, які виконувались за семестр, вважаються виконаними, якщо вони розв'язані правильно. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 12 (13) балів. У 11-12 (13) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання. 9-10 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання (допускається при цьому 1-2 незначні помилки). 7-8 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 5-6 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, 3-4 б. – ЗВО нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бал ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 45 балів і більше. Підсумковий контроль (залік) оцінюється максимально в 15 балів. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою

	навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (45 балів), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
--	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії як моделювання філософських проблем		0...60
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...12
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...12
3	Робота на 3-му семінарському (практичному) занятті	0...12
4	Робота на 4-му семінарському (практичному) занятті	0...12
5	Робота на 5-му семінарському (практичному) занятті	0...12
Змістовий модуль 2. Герменевтика як філософія і методологія		0...25
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...12
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...13
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...85
Семестровий контроль (диференційований залік)		0...15
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проєктор, ноутбук, система відеоконференцз'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (45), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання диференційованого заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складатиметься у вигляді спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від

вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Богачов А. Передісторія філософської герменевтики. *Наукові записки НаУКМА*. К. : Стилос, 2000. Т. 18. С. 17–21.
2. Богачов А. Філософська герменевтика. К. : Курс, 2021. 405 с.
3. Возняк Т. С. Тексти і переклади. Харків : Фоліо, 2021. 667 с.
4. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика : Вибрані твори. К. : Юніверс, 2021. – 288 с.
5. Гадамер Г.-Г. Істина і метод: основи філософської герменевтики ; [пер. з нім. О. Мокровольський]. К. : Юніверс, 2021. Т. I. 464 с.
6. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика II : Основи філософської герменевтики ; [пер. з нім. М. Кушнір]. К. : Юніверс, 2022. Т. II 478 с. 48
7. Гайдеггер М. Дорогою до мови; [пер. з нім. В. Кам'янець]. Львів: Літопис, 2021. 232 с.
8. Дільтей В. Виникнення герменевтики. Додатки з рукописів. *Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки : [хрестоматія]*. К. : Ваклер, 2020. С. 33–60.
9. Мартін Гайдеггер очима сучасників ; [пер. з нім. М. Д. Култаєва]. К. : Стилос, 2022. 128 с. (Сучасна гуманітарна бібліотека).
10. Сучасний науковий дискурс: Оновлення методологічної культури : [монографія] / [Лук'янець В.С., Кравченко О. М., Озадовська Л. В.]. К., 2021. 304 с
11. Феноменологія і філософський метод. Щорічник Українського феноменологічного товариства 1999 р. К. : Тандем, 2021. 228 с.
12. Carl Page Philosophical hermeneutics and its meaning for philosophy / Carl Page // *Philosophy Today*. – Summer, 1991. – Volume 35 : 2 – P. 127–136.
13. Couzens Hoy David Heidegger and the hermeneutic turn / Couzens Hoy David // *The Cambridge Companion to Heidegger*. – Ed. C. Guignon : Cambridge University Press, 1993. – P. 170–195.
14. Dostal Robert J. Philosophical Discourse and Ethics of Hermeneutics / Dostal Robert J. // *Festivals of Interpretation*. – Ed. Kathleen Wright. Albany : State University of New York, 2020. – P. 63–88. Hermeneutische Positionen.
15. Schleiermacher. Dilthey. Heidegger. Gadamer. – Hg.v. Birus H. Göttingen, 2021. 340 s.
16. Szulakiewicz Marec *Filozofia w Heidelbergu. Problem transcendentalizmu w heidelberskiej tradycji filozoficznej* / Szulakiewicz Marec. – Rzeszów, 2020. – 228 с.

Інформаційні ресурси:

1. Андрейчук Н. І. Семіотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV – початку XVII століття: монографія : веб-сайт. URL: https://vlp.com.ua/node/7767?utm_source=chatgpt.com
2. Беспала Л. В., Козлова Т. О. Формування карибської англійськомовної картини світу в умовах лінгвокультурних контактів: монографія. : веб-сайт. URL : https://status.zp.ua/en/product/kozlova_form/?utm_source=chatgpt.com
3. Андрейчук Н. І. Інтерпретанта як людський чинник мовного семіозису. Мовознавство : веб-сайт. URL : https://www.researchgate.net/publication/322143205_Lingual-and-semiotic_Text_Interpretation_and_Its_Potential_for_Translation_Studies_Development
4. Андрейчук Н. І. Життєвий світ людини в англійському інституційному дискурсі епохи Тюдорів. : веб-сайт. URL : https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/fil_viii_218_66.pdf?utm_source=chatgpt.com
5. Андрейчук Н. І. Мова і культура у контексті системного підходу в науках про людину. : веб-сайт. URL : https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/fil_viii_218_66.pdf?utm_source=chatgpt.com
6. Козлова Т. О. Розвиток та функціонування контактних мов в аспекті теорії іконічності. : веб-сайт. URL : https://ldubgd.edu.ua/content/andreychuk-nadiya-ivanivna?utm_source=chatgpt.com
7. Андрейчук Н. І. Тлумачення терміна лінгвокультурний простір через призму лінгвосеміотики. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/fil_viii_218_66.pdf?utm_source=chatgpt.com
8. Козлова Т. О. Динаміка розвитку лексичної системи англійської мови в Австралії: етнолінгвістичний аспект. : веб-сайт. URL : https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/fil_viii_218_66.pdf?utm_source=chatgpt.com
9. Система дистанційного навчання moodle НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Семіотика і герменевтика». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8684>